

Lešnik Elza, prov. učiteljica v Vitanju (z odliko); Permé Olga, suplentka v Framu (z odliko); Presker Marija, suplentka v Vojniku; Rebolj Franja, supl. v Žičah; Schmidlehner Ana, supl. v St. Juriju na Ščavnici; Soršak Olga, supl. v Račjem; Ušen Terezija, supl. v Makolah; Venigerholz Friderik, suplent pri sv. Križu blizu Ljutomeru.

—š— **Deška okoliška ljudska šola v Celju** je ob začetku šolskega leta 1916/17 štela 354, a ob koncu 333 učencev, in sicer jih je imel 1. a) r. 45, 1. b) r. 49, 2. r. 57, 3. r. 68, 4. r. 62 in 5. r. 52. — Za višji razred je bilo sposobnih 206, ne-sposobnih 83, neizprašanih pa 44 zaradi nedostatnega dohajanja v šolo. Med šolskim letom je 6 dečkov umrlo, 15 pa jih je ostavilo zavod. — Restriginirani pouk se je vršil deloma celodnevno, deloma poldnevno. Poučevali so vodja, 2 učitelja, 1 suplentka, 1 volonterka in veroučitelj. 5 učiteljev je mobiliziranih. — Za vstop v srednje šole se je prijavilo 16 učencev. — Prihodnje šolsko leto se prične v 2. polovici septembra t. l.

—š— **Popravek.** Vodja obrtne-nadaljevalne šole v Trbovljah na Vodi, šolski okraj Laško na Štajerskem, je stalni učitelj gosp. Emil Volc, ne pa, kakor stoji pomotoma v šematizmu štajerskih ljudskih šol za leto 1917, spodaj podpisani. — Trbovlje-Vode, dne 5. julija 1917. — Ivan Kern, nadučitelj.

—š— **C. kr. samostojni nemško-slovenski gimnazijski razredi v Celju** so šteli ob koncu šolskega leta 1916/17. — 131 rednih učencev ter 4 privatiste in sicer so imeli: 1. razred 49 učencev in 3 priv., 2. razred 24 učencev, 3. razred 30 učencev in 1 priv., 4. razred 28 učencev. — Vsi frekventantje so bili Slovenci. — Učni uspeh je bil vobče prav dovoljen. — Profesorjev je poučevalo 6, pri vojaštvu sta bila zaposlena 2. — Posebno izvestje — predrag tisk in papir! — se letos ni izdalo. — Pričetek prihodnjega šolskega leta se bo oznanil po časopisih.

—š— **C. kr. velika gimnazija v Celju** je imela ob koncu šolskega leta 1916/17. — 227 rednih učencev in 15 privatistov. — Med rednimi učenci je bilo 75 Slovencev, 1 Čeh, 1 Hrvat, 3 Lahi ter 146 Nemcev z vseh vetrov. — Učni uspeh: zdelalo jih je 180, med temi 27 z odliko; 21 jih ni uspelo, 8 jih ima ponavljalni izpit, 18 pa je neizprašanih. Poučevalo je mimo ravnatelja 14 profesorjev in pom. učiteljev, mobiliziranih je troje profesorjev. Med profesorji sta le dva Slovencina: učitelja slovenščine in verouka. — Prihodnje šolsko leto se prične, ako ne pride kaj vmes, dne 18. sept. t. l.

Goriške vesti.

—g— **Na zaposlovalnem tečaju c. kr. goriških učiteljskih v Ljubljani** so se izvršili zrelostni izpiti v času od 30. junija pa do dne 6. julija 1917. Proglašene so bile za zrele nastopne kandidatnje: I. Redne gojenke: Bajčić Marica, Bras Marija, Černe Cirila (tudi z nemškim učnim jezikom); Dietz Mara (z odliko s slov. in nemškim uč. jezikom); Doljak Olga, Dominko Olga; Dominko Marta, Furlan Elizabeta (s slov. ter z odliko z nem. uč. jezikom); Komel Josipina, Križnič Vekoslava, Kumar Olga; Macarol Pavla, Mervič Marija (z odliko); Mlač Julija (tudi z nem. uč. jezikom); Novak Marija, Oblakar Ljudmila, Peršič Alojzija, Podboj Berta, Rümmler Gizela (tudi z nem. uč. jezikom); Schwarz Marija (tudi z nem. uč. jezikom); Sfiligoj Ljuboslava, Šinigoj Rozalija, Tomšič Ana (z odliko); Vodopivec Marija, Žitko Ana. II. Privatistinj: Čermak Božena, Čuk Marija, Franko Vida, Iskra Stanislava, Istenič Josipina, Meško Iljka, Močnik Katarina, Pehani Jadviga, Podboj Marija; Sever Vera; Turek Erna, Veninšek Marija in Zemljčič Marija. Razen navedenih sta napravili kandidatnji Sellak Ida in Taborsky Doroteja, ki imata že zrelostni izpit za italijanski učni jezik, dopolnilni izpit za nemški jezik, a absolvirana licejka Rismondo Marija dopolnilni zrelostni izpit za ljudske šole z nemškim učnim jezikom. Moških abiturientov ni bilo, ker so trije četrtoletniki tekom šolskega leta prebili pred odhodom v vojaško službovanje predčasni zrelostni izpit, namreč: Klebel Emerih, Pagon Josip in Klavora Fran; istotako Svava Ivan, nekdanji gojenec goriškega učiteljskega, a sedaj v vojaškem službovanju.

Tržaške vesti.

—t— **C. kr. pripravnica za srednje šole v Trstu** je zaključilo šolsko leto 1916/17. v četrtek, dne 28. junija. Pripravnica ima 2 letnika, vsak letnik po 3 vzporednice. V prvem letniku je bilo 108 učencev in 9 hospitantinj; v drugem letniku pa 109 učencev in 8 hospitantinj, skupaj 217 učencev in 17 hospitantinj. Učni uspeh

ob koncu šolskega leta je bil sledeči: v prvem letniku v vseh treh vzporednicah je bilo 17 odlično sposobnih, 81 sposobnih, 9 vobče sposobnih, 7 nesposobnih, 4 neizprašani. V drugem letniku v vseh treh vzporednicah: 31 odlično sposobnih, 76 sposobnih, 3 nesposobni in 8 jih je dobilo ponavljalni izpit. Sprejemni izpit za srednje šole so naredili vsi učenci drugega razreda.

—t— **Slovenska trgovska šola v Trstu** je zaključila sedmo šolsko leto z jako ugodnim uspehom. Prvi letnik deške trgovske šole je imel 29 učencev, drugi 22. V pripravljalnem letniku jih je bilo 28. Na dekliški trgovski šoli, katere prvi letnik se je bil otvoril z baš končanim šolskim letom, je bilo 27 učenk. Šole vzdržujejo skoro izključno slovenski denarni zavodi v Trstu. Letos je po sedmih letih obstanka te šole naučno ministrstvo nakazalo podpore 5000 K. Prava malenkost je to. Država bi morala imenovati razne učitelje za ta zavod in ga podržaviti.

—t— **Dne 4. julija t. l.** sta se otvorili šolski jedilnici za ljudsko šolo C. M. D. v ulici Acquedotto in za ljudsko in meščansko šolo C. M. D. pri Sv. Jakobu in sicer za šolo v ulici Acquedotto v paviljonu „Ljudskega vrta“, za šolo pri Sv. Jakobu v njenem lastnem posloju.

—t— **Šolska refekcija.** Po neumornem prizadevanju komiteja za šolsko refekcijo, ki mu daje aprovizacijska komisija finančna sredstva, ga zalaga z živili ter mu tudi občina prispeva znaten znesek, se je mogla šolska refekcija toliko izpopolniti, da šteje danes Trst 14 šolskih jedilnic, v katerih dobiva zelo dobro hrano kakih 9000 šolskih učencev, ki jih nadzorujejo učitelji, oziroma učiteljice. Včeraj dopoldne je nekaj teh jedilnic obiskal namestnik baron Fries-Skene v spremstvu dvornega svetnika barona Glanza in predsednika aprovizacijske komisije, in sicer šolske jedilnice v ulici Rosario, v ulici Paolo Veronose, v ulici Giuliani in v Ljudskem vrtu. Ob tej priliki se je gosp. namestnik mogel prepričati, kako izvrstno posluje ta ustanova, ter je predsedniku komiteja, gosp. dr. Puecherju, izrekel svojo polno zadovoljstvo.

—t— **Razpisane učiteljske službe v Trstu.** Mestni magistrat razpisuje naslednja mesta: 1. voditeljski mesti na slovenski ljudski šoli v Rojanu in na Opčinah oziroma voditeljski mesti na slovenskih ljudskih šolah v Šklednju in na Katinari; 2. mesto stalnega učitelja za slovenske ljudske šole v okolici, oziroma tri nadaljna mesta; 3. eventualno 5 mest provizoričnih podučiteljev za slovenske ljudske šole v okolici; 4. dve mesti stalnih podučitelj za ljudske šole v okolici; 5. eno mesto provizorične učiteljice za slovenske ljudske šole v okolici. Vse te službe so razpisane do 2. avgusta t. l. Pojasnila daje rade volje uredništvo „Edinosti“.

Splošni vestnik.

Iz državnega zbora. Šolske razmere na Kranjskem. Drž. posl. dr. Lovro Pogačnik je stavil na naučnega in domobranskega ministra sledeče vprašanje glede uporabe šolskih poslopij na Kranjskem v vojaške namene: Nad dve leti že drži vojna uprava zasedena šolska poslopja skoro po vsem Kranjskem. Zlžstvi v Ljubljani, ljubljanski okolici in industrijskih krajih trpita pouk in vzgoja šolske mladine. Pouk je skrčen na tedenskih 9—12 ur. Vrši se po barakah in drugih docela neprimernih lokalih. Samo v Ljubljani je prizadeto 6000 otrok. Še več trpi vzgoja. Iz šole je vrgla vojska otroke na cesto. Očetje so v vojski, matere marajo za vsakdanjim kruhom, otroci pa so prepriščeni moralični, umski in fizični propasti. Res, da je nekaj revčkov dobilo varstvo po dnevnih zavetiščih. A vse to je premalenkosto, v primeri z ogromno škodo brezposelnosti, ker podivjanost in kaznjiva dejanja mladine rasejo nezasično. Zadnji čas je, da se državna oblast zave, da ne gre nikakor več grešiti tako brezobzirno nad našo bodočnostjo, nad našo mladino. Težke so žrtve mož in fantov, ki jih zahteva vojska. A umljive so Mladinske žrtve pa so neumljive, nepotrebne in kruto se bodo maščevale nad državo in narodom! Naravno je tudi, da je vojna uprava zasedla šolska poslopja in ukinila šolski pouk ob izbruhu vojske za nekaj časa. Umljivo je tudi, da se prostori uporabljajo za bolnice. A vojska z Italijo traja že tretje leto in nikakor ne gre, da bi se šole uporabljale še nadalje za streho formacijam in uradem, za katere je mogoče zgraditi v najkrajšem času primerne barake. Še je čas, da se z bodoče šolsko leto odpomore hudi sili s primernimi preuredbami in poskrbi za redni pouk in redno vzgojo mladine. Zato vprašamo njiju ekselencij naučnega in domobranskega ministra, ako se jima te nevzdržne šolske razmere na Kranjskem znane in ali imata moč in voljo poskrbeti za redni pouk že v jeseni.

Splošno pomiloščenje političnih obsojencev. Dne 2. t. m. je slavil prestolonaslednik

Franc Jožef Oton svoj god. V proslavo tega dne je izdal naš ljubljeni vladar Karel lastnoročno pismo, s katerim razglasa splošno pomiloščenje političnih obsojencev in odpušča po civilnih ali vojaških sodiščih prisojene kazni osebam, ki so bile obsojene zaradi veleizdaje, razžaljenja Veličanstva, razžaljenja članov cesarske hiše, motenja javnega miru, ustaje, upora, nasilnega poslopanja proti zborovanjem, ki jih je sklicala vlada za razpravljanje javnih zadev, proti sodiščem ali drugim javnim oblastim, dalje kaznivih dejanj po členih I, II. in IX. zakona z dne 17. decembra 1862. drž. zak. št. 8 iz leta 1863; podpiranja pri enem navedenih zločinov. Pomiloščenje je odpravilo tudi nasledke obsodb. Tudi vse preiskave zaradi političnih deliktov so ustavljene. S tem je vladar izvršil akt največje modrosti in visoke pravičnosti. Cesar sam pravi, da mora prenehati politika sovraštva in represalij in da je napačil čas, da zavlada v državi duh pomirljivosti in da se ustreže željam naroda. Nad 18000 ljudi bo deležni ces. milosti.

Podobno našim razmeram. V tiskarskem gremiju na Dunaju je poročal nedavno načelnik šolskega oddelka Friderik Jasper o gremialni strokovni šoli. V svojem poročilu se je pritoževal o naraščanju tiskarskih vajencev. Poudarjal je, da se je izkazalo, da so uspehi na dunajskih meščanskih šolah dokaj slabši, nego uspehi na meščanskih šolah na deželi. To nerazmernost so spoznali sedaj v vojnem času tudi merodajni vojaški krogi. Na dunajskih ljudskih in meščanskih šolah je v veljavi neki jako nesrečen odlok, ki nalaga učitelstvu v dolžnost, da mora, kar mogoče največ učencev, tudi slabo nadarjene, spuščati v višje razrede. Razume se, da je taka odredba v ne malo kvar dobrim učnim uspehom. Gremij bo napravil vlogo na naučno ministrstvo ter ga opozoril na to kvarljivo odredbo. Na ljubljanskih šolah ni sicer takega predpisa, vendar so pred nekaterimi leti naši „pikolovci“ „gihali“ z razredniki za prav majhne odstotke ne-sposobnih učencev v razredih in tisti učitelj je veljal za najboljšega, ki je naredil najmanjše % ne-sposobnih učencev.

Draginjska doklada državnim nastavljenecem. Med vlado in odsekom za državne nastavljenice je prišlo do kompromisa, da se bo že te dni razglasila naredba, ki dovoljuje državnim nastavljenecem že s 1. julijem zvišano draginjsko doklado, tako da bodo nastavljenici s 1. avgustom dobili izplačane draginjske doklade za julij in avgust. Državni zbor o teh dokladah ne bo sklepal, marveč vzel samo naznanilo o tem kompromisu na znanje. Draginjska doklada pa bo znašala po številnosti rodbine od VI. činovnega razreda navzgor 17 do 60%, od VII. do XI. činovnega razreda 28 do 110%, in za državne sluga in poduradnike 32 do 128%, temeljne plače. Vlada se tudi pozivlja, da stori potrebno, da dobe enake doklade tudi učitelji in deželni uradniki ter privatni uradniki podjetij, ki so dobavitelji za državo.

Važno za srednješolce, ki niso izdelali razreda. Kakor lani in predlanskim, je dovolilo naučno ministrstvo tudi letos, da smejo delati ponavljalne izpite tudi oni dijaki, ki so padli v več predmetih.

Nov list. Demokratična stranka v Ljubljani začne izdajati nov list „Naprej“. Prva številka izide dne 15. t. m. jutraj. List se tiska v Učiteljski tiskarni.

Razgled.

Slovenska Matica — oživljena. Vlada je leta 1915 ustavila delovanje slovenskega književnega zavoda „Slovenska Matica“ menda zaradi knjige „Gospodine Franjo“, kjer se opisujejo razmere v Bosni za časa okupacije. Upravo je bila izročila nemškemu notarju Galletu. Ministrstvo je sedaj svojo odredbo preklicalo in odredilo, da se Matici vrne vse njeno premoženje. Dosedanjemu odboru je menda dala vlada ukor.

Kratka slava varšavske visoke šole. Preko Berlina poročajo, da je že par tednov opažati med dijaki varšavske visoke šole odpor proti odredbam vseučiliških oblasti. Zlasti niso plačali kolegine. Meseca maja je nemška policija zaradi izgrediv in odpora proti državnim oblastim aretirala več dijakov. Samo neki socialistični političnik je bil kaznovan z več meseci ječe. Dijaki so nato uprizorili stavko, so se ji pridružili tudi dijaki drugih zavodov. Zaradi tega je nemški generalni gubernator v Beseler zaprl za nedoločeni čas obe vseučilišči.

Cesar je imenoval bivšega višjega stoliškega predstojnika poslanca Antona Mihaloviča za bana Hrvatske, Slavonije in Dalmacije. Novi ban je bil rojen leta 1868. Študiral je v Osijeku, na dunajskem Terezianski, pravosodje na Dunaju in v Gradcu. Pripada hrvatsko-srbski koaliciji.

— **Vojaški duh v šoli.** V državnem zboru se je dalmatinski-hrvatski poslanec Biankini dotaknil tudi šolskega vprašanja v Istri in Dalmaciji. Najprej je

Štajerske vesti.

—š— **Ob zadnjih letošnjih izpitih za učit. usposobljenost v Mariboru** so bile aprobirane nastopne slovenske učiteljske osebe: Cajnkar Ana, suplentka pri sv. Mariji v Puščavi; Dolinar Ivan, suplent pri Mariji Reki; Klenovšek Henrik, prov. učitelj v Novi cerkvi pri Ptuj;

govoril o vplivu vojne na šolstvo Istre in Dalmacije in protestiral proti germanizaciji istrskih šol in prvem poizkusom germanizacije dalmatinskih šol, pa če gre tudi le za uvedbo vojaške telovadbe z nemškimi poveljavanjem, in proti pričetku pouka nemškega jezika v prvem razredu srednjih šol. Govornik je načelno proti privlačenju vojaškega duha v šole. To privlačenje ne odgovarja zvišenim smotrom vzgoje. Nežne duše mladine treba razvneti za vse, kar je lepo, plemenito, zvišeno, ne pa za vojne grozote, za mirsko ubijanje in zversko prelivanje krvi.

Štiri mesece zimskih počitnic na moravskih šolah? „Venkov“ poroča, da se je deželni šolski svet moravski bavil z vprašanjem, kako bo s šolo prihodnje zimo ob vedno večjem pomanjkanju premoga, in se je izreklo mnenje, da bi bilo treba določiti štiri mesece zimskih počitnic od 1. novembra dalje.

Visoko plemstvo. Padec grofa Clam-Martinica je dal nekaterim listom povod za razmišljanja o vlogi, ki jo igra visoko plemstvo v javnem življenju v Avstriji. Skupna sodba teh razmišljanj je, da je visoko plemstvo v političnem življenju sploh dokazalo popolno nezmožnost. Nima ne strokovnega znanja, ne politične spretnosti, gospodje so vedno in edino samo grofje. Dočim igra plemstvo v drugih državah, tudi v demokratičnih, jako velike in vplivne vloge, živi v Avstriji le od svojega veleposestniškega privilegija in od svojih naslovov. Samozavest je velika, umstvene zmožnosti pa so se povsod pokazale kot inferiorne. Stürgkh je bil tip takozvanega ustavovernega plemstva; človek najskromnejše inteligence, nasilen in oblasten in nesposoben; grof Clam-Martinic je bil tip konservativnega veleposestnika — oblasten, visok in tudi popolnoma nesposoben. Resnica je vsekako, da v celi Avstriji ni nikjer videti pri delu ne ene velike inteligence visokega plemstva.

Kina zopet cesarstvo. Dne 1. julija ob 3. uri zjutraj je obiskal general Gangsun, vodja vojaške stranke, predsednika kitajske ljudovlade ter zahteval od njega, da odstopi. Obenem mu je sporočil, da je cesar Hsun Tung iz dinastije Mandžu zasedel prestol.

Književnost.

Letno poročilo I. mesne šestrazredne deške ljudske šole v Ljubljani o vojnem šolskem letu 1916—17. — V spomin na svetovno vojno sestavljen in na svetlo dal šolski vodja Jakob Dimnik. — V Ljubljani, meseca julija 1917. Založila I. mestna deška ljudska šola. — Natisnila Učiteljska tiskarna, Ljubljana. — To letno poročilo ima nastopno vsebino: I. † Cesar Franc Jožef I. — II. Cesar Karel. — III. Cesarica Zita. — IV. Santa Zita. — V. Cesarjevič Franc Jožef Oton. — VI. Svetovna vojna in šola. — VII. Imenik učencev. — VIII. Učiteljski zbor. — IX. Šolska oblastva. — X. Šolski dnevnik. — XI. Vladarski nastop Njiju Veličanstev cesarja Karla in cesarice Zite. — XII. Cesar Karel in cesarica Zita v Ljubljani. — Med tekstom so razvrščene te slike: 1. Cesar Karel. — 2. Cesar Franc Jožef I. — 3. Cesarica Zita. — 4. Cesarjevič Franc Jožef Oton. — 5. Toskansko v Italiji (zemljevidni obris). — 6. Veliki admiral Anton Haus. — 7. Posnetek pisma velikega admirala Antona Hausa. — 8. Dvorni svetnik Fran Levec. — 9. Dvorni svetnik Fran Hubad. — Iz navedene raznolike in vseskozi zanimive vsebine je razvidno, da se tudi letošnje Letno poročilo I. mestne šestrazrednice v Ljubljani častno pridružuje letnima poročiloma minulih dveh vojnih let. Saj pa je sedanja vojna neizčrpni vir žalostnih in razveseljivih dogodkov, ki jih je znala spretna roka tovariša Jakoba Dimnika tudi letos večje izbrati in razporediti v nazorno sliko, kažočo nam, kako je njegov zavod v preteklem šolskem letu živel in

deloval v šumnem vrtincu silovite bojne vibre. Neumornemu prizadevanju šolskega voditelja ter učiteljskega zbora imenovanega zavoda se moramo zahvaliti, da je tista stran svetovne vojne valovila mimo učee se mladine, ki ji je pustila trajne vtiske vzgojnega in blažilnega značaja. To je uspeh dela izkušenih in zalužnih šolnikov, ki so si pridobili s svojim delom priznanje in zahvalo staršev, hvaležnost mladine in dvigajočo zavest v polni meri izvršenih stanovskih in patriotičnih dolžnosti! Lep dokaz, kako je delo in kake so uspehi tam, koder veje duh skupnosti in resnične stanovske zavednosti. — Naša tiskarna je dala poročilo lepo obliko, ki oklepa lepo vsebino. G.

K o ceni Suherjeve met. knjige o risanju, oddane v „Učit. Tov.“ dne 15. junija 1917. Polno skrbi! Vojna je. — Ne odgovarjam rad. V interesu stvari pa mi je vendar dati pojasnila — I — jevim dodatkom Sičevi kritiki moje knjige „Das Zeichnen in der Volksschule“. — „Über's Ziel geschossen!“ Knjiga se ne piše po željah poedinega kakor ureže krojač sukno na hrbet, ampak po prepričanju avtorja! — Kje je pa šola, ki predela celo računico, kakor je pisana, ali ki obravnava vsa berila, ki so v čitanki? — Kje je zavod, ki prebavi snov učnih knjig popolnoma, ki so uvedene? — Knjiga pada in mora podati več; učitelj izbira — in mora imeti priliko izbirati. Cilji pa so naznačeni po učnih načrtih. — V instrukcij k učnim načrtom za risanje (ukaz min. za uk in bogocastje z dne 15. septembra 1911, št. 27.348, izdaja c. kr. zaloge učnih knjig, str. 3, 5. odstavek) je izrecno naglašano, „..... da se mora vsakokratna izbira prepuščati mislečemu učitelju, ki se mora pri njej ozirati tako na časovne in krajevne razmere kakor na nadarjenost svojih učencev“. — In dalje na str. 4, 2. odst. stoji: „Tu se izrecno pripominja, da je smatrati normalne učne načrte za maksimalne učne načrte in da se sme zatorej navedena učna snov tudi skriti po obstoječih razmerah“. — Knjiga se je morala postaviti na isto stališče, kajti naloga ji je, tolmačiti na zgledih uradne učne načrte in uradne instrukcije k učnim načrtom za risanje. — Namenjena je v prvi vrsti mojim učencem in čestitim udeležencem mojih risarskih kurzov — in o teh upam, da jo bodo razumeli. — Ni se mogla ozirati na samo kransko razmere. To bi bilo preoskosrčno, bi ne ustrezalo uradnim učnim načrtom in instrukcijam in delo bi sploh v tej obliki ne moglo iziti, ker bi tedaj moralo biti slovensko. — Pomisliti je pa, da je že v tem delu 217 samih originalnih slik in 10 samih originalnih tabel, še daleko več pa bode tega v II. delu, ki je zdavno v tisku. — Tedaj so žalibog pri ogromnih stroških za kliseje razmere te, da takemu delu za konzum na Slovenskem ni založnika. — Očitane „streljanja čez cilj“ je neosnovano. Zelo lahkomišeln bi bil avtor, če bi mu to očitane sedelo. — Poznam iz lastne prakse šole vseh kategorij, poučujem sedaj že 16 let v Ljubljani tudi peto šolsko leto, občeval sem z učitelji in šolami na Kranjskem (pa tudi drugod) in videl brez števila razstav, domačih in inozemskih, razstav iz vseh delov sveta — in torej vem, kaj se lahko doseže. — Da izvršujejo res še težje risbe učenci petega šolskega leta (11 let stari), kakor so v tej knjigi, o tem se lahko prepriča kritik na gimnaziji v prvem tečaju za risanje, kjer leži precejšen kup takih risb iz raznih let. — Izdelane so lično; bile so tu že razstavljene in videl jih je morda tudi gospod — I —. Na razpolago pa mi je tudi dosti sličnih risb kranskih šol, ki bi po sodbi kritika tudi streljale preko cilja, ker so dosegle označene uspehe. (Kako je učenceve risbe cenili, o tem se govori v II. delu). Upoštevati je dalje, da je knjiga pisana po večini za dobro organizirano osemrazrednico in da se drži pred-

pisov. — Kedar se bo poučevalo od prvega do 5. šolskega leta v tem smislu, potem bo šele sodba opravičena, ali je cilj dosežen, ali gredó zahteve preko cilja! — Pa tudi sodba enega najbolj uglednih nemških ris. didaktikov in kritikov, ki na našem polju igra eno prvih ulog pri nas in v Nemčiji in še dalje, se ne strinja s trditvijo gospoda — I — ja. — Piše mi namreč dobesedno o knjigi: „....., dass die Nutzbarmachung neuzeitlicher Anschauungen über den Zeichenunterricht für einfache Schulverhältnisse gelungen ist“. — Temu menda premalo, gospoda — I — ju preveč! Več gospodom se ne more dobro služiti. — Drugi slovit metodik, pisatelj etc., učitelj risanja in profesor na enem prvih nemških seminarjev, pa mi poroča glede te knjige: „Ihre Ausführungen lassen den erfahrenen Methodiker erkennen, der seinen Seminaristen ein sicherer Führer ist und damit der Volksschule wertvolle Dienste erweist. — Sie sind aber auch so gehalten, dass die nach veralteten Methoden ausgebildeten Lehrer für sich Rat und Belehrung finden können“. Prašam: Ali je to „siguren vodnik“ v metodi, ki strelja preko cilja? — Moderni biti, pa tudi nemodernim vstrezati, to ni lahko. — Še druge sodbe so gospodu kritiku že sedaj na razpolago! — „Risbe so premajhne!“ — Risbe so majhne — to je res, niso pa premajhne — to ni res! — Iz izvajanj g. kritika o tej točki se vidi, da stoji še vedno na usodepolnem stališču prerišovanja predlog — vsaj prerišovanja s table. — Seveda, — v tem pogledu se naši nazori popolnoma križajo! Kritikovi nazori se pa tudi križajo z nazori vseh novodobnih risarjev, z nazori uradnih instrukcij, ki strogo zabičujejo na strani 6 in na strani 7 (izdaja c. kr. zal. šolskih knjig), da ne smejo učenci prerišovati učiteljevih risb s table. — Torej učenec ne sme prerišovati, učitelj pa naj prerišuje! — Lepo izpričevalo si daje, kdor tako misli! — Na tej stopnji vsaj ne sme biti navezan učitelj na prerišovanje in na tehnične migljaje, ki bi mu jih baje dajale večje risbe. — Kjer bo tega treba na višji stopnji, se bo zgodilo; za to je preskrbljeno v II. delu knjige. — Glej vendar opazko na strani 4 v uvodu knjige, kjer se izrecno zavarujem proti takemu početju! — Sicer bo tudi v tem obziru II. del še obširneje in točneje tolmačil moje nazore. Pa čitati ga bo seveda treba; vpiati tudi ta ne bo znal! — Vedel sem, da je še učiteljev teh nazorov, zato so slike prav nalašč tako majhne, da bi jih ne mogel nihče smatrati za predloge. Kam pa pridemo? — V antidiulvij s takimi nazori! — Kakor že rečeno: na razpolago mi je dosti risarskih izdelkov kranskih učencev vsake stopnje. — Te bi bil dal lahko ponatisniti v svoji velikosti. — Pa to bi ne vstrezalo mojim načelom; knjiga bi bila obširna in draga, in kaj bi dosegel? — Če bi risbe ugajale, prerišovali bi jih učitelji in učiteljice — in potem smo pri isti šabloni, kjer smo bili pred 30. leti. — V ta namen eksistira dosti del, — še druga nego jih je imenoval gospod kritik in še lepša. (Zadnjič je izšlo še eno; na razpolago je za polovično kupno ceno). — Ne bodi pa rečeno, da bi ne bilo dobro, če bi bile nekatere ali vse risbe večje. Za boga! pa kaj bi morala stati taka knjiga v sedanjih časih, svoj namen pa bi zgrešila. — Sicer sem se posvetoval tudi tu. Tovariš izmed tukajšnjih učiteljev in znamenit profesor risanja iz najnaprednejše avstrijske dežele, izdajatelj izbornega ris. dela, sta mi zatrčila, da risbe tudi po velikosti popolnoma ustrezajo. — Seveda nimata nazadnjaških nazorov prerišovalne metode. — Glede geom. snovi stoji tudi pojasnilo v uvodu knjige na str. 4 zadnjega odstavka. — Ponavljam: snov je predpisana po učnih načrtih! — Pedagogika zahteva metodično obravnavo. — Da bi se v treh letih ne našlo časa za podano snov po navedeni metodi, to mora trditi le, kdor se sploh ni kvvarjal s tem. Sicer pa sem ta

del (geom. snov) izročil še v rokopisu na Kranjskem priznanemu prvaku v metodiki in strokovnjaku v matematiki. Ko mi ga je vrnil in sem ga vprašal po mnenju, mi je odgovoril, da je rokopis dvakrat prečital in ni našel ničesar, na čemur bi se izpodtikal. Tako mislim je lahko tudi g. kritik v tem obziru brez skrbi. — Odklanjam neosnovana očitanja, hvaležen sem za vsako priznanje; odklanjam pa tudi vsako priznanje, ki mi ne gre. Da je izdelalo učiteljstvo v Ljubljani podrobni učni načrt, mi je znano. — Žalibog, ravnati pa se nisem mogel po njem! — Zakaj ne, to nihče ne ve bolj nego gospod — I —. — Kar se tiče ornamentov s kladvi, škarjami in sorodnimi nedekorativnimi rečmi, upam, da jih bodo vedeli moji učenci po zaslugi ceniti. — Ne bojim se, da bodo našli v knjigi bolj tehtovite prednosti kakor so te, ki le tistemu padejo v oči, ki jo površno ogleda. — Ni izdati kmalu katere knjige tako težko, nego novodobno risarsko knjigo. Zato ima tudi kakor vsaka stvar svojo dobro in slabo stran. Nedostatnosti sem si, sedaj šele vidim, sam najbolj v svesti. — Če bo prilika, se bodo odstranile. — Pripominjam še, da bo konečna sodba o knjigi šele mogoča, ko izide II. del, ker oba dela podpirata drug drugega, oba sta ne lahko razdružljiva celota, drug brez drugega ne popolnoma umljiva. — Učiteljstvu pa zaupam, da bo moje delo cenilo samostojno. Naj bo zaupljivo, naj jo čita in vstvari naj si o njej po principih, ki so obrazloženi v uvodu, svoje nazore, potem naj si zasnuje svojo metodo. — Kaj se dobi danes za to ceno? Če učitelj knjige ne kupi, naj pa si jo tudi izposodi. — Neobhodno potrebna je bila gospod — I — jeva kritika. Nisem hvaležen samo „Učit. Tovarišu“, ki sprejme ta — naj bo prvi in zadnji — odgovor, ampak tudi njemu, ki ga je pouzročil, da se pojasnijo pojmi. Suher.

Listnica uredništva. Zaradi tehničnih težkoč v tiskarni, stoji namreč vsi stavni stroji, ker ni plina, ročnih stavcev pa tudi primanjkuje, bomo morali skriti obseg lista, dokler se ne spremene razmere

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba „Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Popotnikovim in Zvončkovim naročnikom!

Zaradi tehničnih težkoč v tiskarni — ker ni plina, ne morejo delati stavni stroji — izide 3. štev. Popotnika in skupna številka 7. in 8. Zvončka v začetku meseca avgusta. — Cenjeni naročniki naj oprostite neljubo zamudo.

Upravništvo
Popotnika in Zvončka.

Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registрована zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. junija 1917 K 135.738-53

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/20. do 1/26. ure popoldne.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo Franciškanska ulica štev. 6

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovejših vzorcih. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse poštno tiskovine za šol. uporabo itd. — Priporoča se v natisk uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. V zalogi vedno: K. Wider, „MOJE PRVO BERILO“.